

ELKÉSZÜLT ERKEL FERENC HIMNUSZÁNAK másfél perces változata. A zeneszerző által Esz-dúrban és énekkari-zenekari előadásra megfogalmazott kompozíciót most csak zenekari változatban és B-dúr hangnemben, de az eredeti hangszerelésben rögzítette a MÁV Szimfonikus Zenekar. Az új változat a Magyar Olimpiai Bizottság (MOB) felkérésére készült el.

ORGONÁT KAP a Győri Filharmonikus Zenekarnak otthont adó Richter Terem; várhatóan már a 2014-es évad kezdetén megszólalhat a hangszer, amelyre külön programsorozatot is alapoznak. Egy százezeres értékű, a németországi Würzburgban már három évtizedig használt orgonát kapnak, amelynek elhelyezéséhez át is kell építeni az amúgy is felújítás alatt álló termet. Idén nyáron már megújult a Richter Terem nézőtere, erre több mint 50 millió forintot fordított a város. A következő lépés a színpad újjávarázsolása lesz, ennek során pedig már úgy terveznek, hogy beférjen az orgona.

ÁTADTÁK AZ ÚMZF zeneszerzőverseny díjait. Kamarazenei kategóriában Bella Máté, nagyzenekari kategóriában pedig a Magyarországon élő Alessio Elia nyerte az első díjat a harmadik alkalommal meghirdetett Új Magyar Zenei Fórum (ÚMZF) zeneszerzőversenyen.

A HALLGATAG ASSZONY című operát mutatták be Kocsis Zoltán és a Nemzeti Filharmonikusok(NFZ) Richard Strauss-sorozatában október 10-én és 12-én.

A KÖZÖS JOGKEZELŐ szervezetek képviselőit is meghívják a Nemzeti Kulturális Alap (NKA) delegáló ülésére novemberben, a tervek szerint a létrejövő új zenei kollégiumban nyolc tag kap helyet, közülük négyet delegálhatnak a szakmai szervezetek.

AZ ÚJRA MEGNYÍLÓ Zeneakadémia Liszt Ferenc téri főbejárata előtt október 22-én délután avatták fel Párkányi Raab Péter szobrászművész Solti György karmesternek emléket állító, csaknem három méter magas bronz térkompozícióját.

HOSSZÚ TÁVÚ fejlesztési program készül az Operaházban. December 31-ig be kell nyújtaniuk a 2018-ig szóló beruházási stratégiai tervet. Az Operaháznak nem minden szegélyléce fog megújulni. A színpadgépészet teljes cseréje elengedhetetlen, a ház összes elaggott vezetékszerelését korszerűsíteni kell, és a műemléki nézőteret, nézőforgalmi területeket is fel kell frissíteni Ókovács Szilveszter szerint. Az Ybl-palota, a Hajós utcai és a Jókai utcai épületek, valamint az Erkel Színház pótmunkái mintegy 21 milliárd forint lesz.

BEFEJEZŐDÖTT a Hungaroton-archívum digitalizálása. A kiadó utolsó szalagos felvételeinek digitalizálása során több meglepetést okozó kincsre bukkantak. A közelmúltban két felvételük kapott elismerést, az év végéig pedig nyolc új CD jelenik meg.

A MEGÚJULT ZENEAkadÉMIA nagytermében adta a Lukács Miklós karmesterről elnevezett bérletsorozatának első hangversenyét a MÁV Szimfonikus Zenekar. Verdi Requiemjét Csaba Péter, az együttes művészeti vezetője, neves karmester és hegedűművész vezényelte.

A **WEINER-SZÁSZ** Kamaraszimfonikusok Liszt című lemeze nyerte el a 38. alkalommal odaítélt Liszt Ferenc Nemzetközi Lemeznagydíjat. Az elismerést hétfőn délután adták át a Régi Zeneakadémián.

VÁSÁRY TAMÁS-ÖSZTÖNDÍJAT hoznak létre az önkéntesség elősegítésére 2014-től – jelentette be Balog Zoltán emberi erőforrás miniszter a Zeneakadémián, ahol Vásáry Tamás zongoraművész, karmester 80. születésnapja alkalmából ünnepi koncertet rendeztek.

ERKEL FERENC születésének évfordulóján, a magyar opera napján a zeneszerző által komponált magyar himnusz eredeti változatának hangjaival megnyílt a csaknem kétezer forint ráfordítással megújult Erkel Színház. Évadonként kétszáz estén az Operaház jegyárainak harmadáért-negyedéért az ottanival azonos mércé szerint és színvonalon élvezhet előadásokat a közönség – elsősorban a fiatalok és a nagyszaladósok – az Erkel Színházban.

BARÁTI KRISTÓF Pekingben mutatkozott be Paganini D-dúr hegedűversenyével a Nemzeti Előadó-művészeti Központ kiváló akusztikájú termében, ahol a pekingi szimfonikusok társaságában nagy sikert aratott.

TIZENEGYEDIK budapesti bérletsorozatát kezdte meg a Müpában a Pannon Filharmonikus Zenekar (PFZ). A budapesti bérletindító koncert műsora az előző napon a pécsi Kodály Központban hallható, ez a hangverseny az új Gyöngyösi-mű, a Sinfonia concertante négy ütőhangszeresre és zenekarra című darab ősbemutatója.

TALLÓZÁS A KÜLFÖLD HÍREIBEN

A NÉMET ZENEKAROK HELYZETE A NÉMET ZENEKAROK EGYESÜLETE (DOV) HÍREI ALAPJÁN

A Német Zenekarok egyesülete (DOV) a német zenekarokat országos szinten érintő egyre több nehézségre és problémára hívja fel a figyelmet. Egyre kevesebb azon zenekarok száma, amelyek művészeti és gazdasági szempontból is jól működnek. Aggodalomra adnak okot az úgynevezett házi kollektív szerződések, amelyekben a tagok azt vállalják, hogy állásuk megtartása érdekében határozott időre lemondanak fizetésükről. Nyugtalanítóak továbbá azok az elképzelések, amelyek szerint a zenészeknek költségmegtakarítás címén részmunkaidős alkalmazottakká kellene válniuk, illetve fizetésüket 25 százalékkal csökkentik.

2013. szeptember 25-én a német munkaügyi bíróság döntést hozott arról, hogy a zenekari zenészeknek nincs lehetőségük jogi úton érvényesíteni igényüket arra vonatkozólag, hogy a jövőben is sor kerüljön bérüknek a közalkalmazotti fizetésekhez hasonló inflációkövető kiigazítására, amire 2010 óta 131 zenekar közül 100-nál nem került sor. Így esetükben a bérek mintegy 8 százalékkal maradnak el a közalkalmazotti bérszínvonaltól. A helyzet csak kollektív szerződések keretében szabályozható.

2013. szeptember 30-án válaszként 100 zenekar közös figyelmeztető sztrájkot tartott országszerte. A tiltakozó akció, amelyről majdnem minden német napilap beszámolt, komoly országos és nemzetközi visszhangot keltett. Az előző nap létrehozott facebook oldalon 48 óra leforgá-

sa alatt több mint kétezer támogató gyűlt össze. A német zenekarok tehát láthatóan nagy megbecsülésnek örvendenek, csak sajnálatos módon még nem minden politikai döntéshozó részéről. *(Forrás: DOV 2013.08.22.)*

AZ USA ZENEKARAI MOHÓK ÉS TÚLFIZETETTEK

Míg a Capitol Hillen folytatódik a döntetlen mérkőzés republikánusok és demokráták között, Amerika egyik nagy zenekarát egy másik végsőkéig elkeseredett vita kényszeríti tétlenségre. A Minnesotai Zenekar 2012 októbere óta egyetlen hangot sem játszott. Az okok között arra a mohóságról és meglepő önteltségről árulkodó gondolkodásmódra derül fény, mely számos nagy USA zenekart juttatott a tönk szélére.

Minnesotában a vita az elkeseredésnek arra a fokára jutott el, ahol a felek a másikban már csak rosszindulatot és macacsságot tételeznek fel. A vezetőség azt állítja, hogy a felgyülemlett 6 millió dolláros hiány tarthatatlan és drasztikus megoldást sürget. A játékosok alapfizetésének mintegy egyharmados csökkentését, a juttatások és egyéb feltételek lefaragását és a zenekar programjának radikális átalakítását kívánja elérni, ami leminősítené a klasszikus zenét és a minneapolisit Zenekari Terembe (Orchestra Hall) populista pénzszerző tevékenységeket hozna be.

A zenészek elutasították ezt és a rákövetkező, minimálisan feljavított ajánlatot is. Weboldalukon ellentámadást indítottak, ahol a vezetőséget a művészi vízió hiányával vádolták és tudni akarták, hogy a Terem értékének növeléséhez valóban egy nagy adománygyűjtő kampány-e a legbölcsebb megoldás (melyet a zenekar saját alapítványi tőkéjének megcsapolása mozdit elő).

A játékosok saját megoldásokat is javasoltak, melyek sokkal szerényebb fizetéscsökkentéssel járnának és olyan javaslatokkal társulnak, melyek – állításuk szerint – idővel a deficitet is csökkentenék. A vezetőség valamennyi javaslatukat elutasította és reménytelenül inadekvátnak nyilvánította azokat. Közben a játékosokat egy teljes éve fizetés nélkül kizárják otthonukból.

Mindez azt jelentette, hogy Osmo Vänskä, a zenekar zenei igazgatója tétlenségre volt kárthatva. Néhány héttel ezelőtt aztán elvesztette a türelmét és ultimátumot adott. Egyre jobban közeledett a zenekar tervezett hangversenysorozatának az időpontja a New York-i Carnegie Hallban, az ország legtekintélyesebb klasszikus helyszínén. Vänskä szerint a felkészüléshez szeptember 30-ig el kellene kezdenie a próbákat.

A végső döntés határidejét korábban néhány napban állapították meg és több alkalommal módosították. Hétfőn már nem lehetett tovább halasztani. A zenészek megint újabb javaslattal álltak elő, a vezetőség elutasította azokat és Vänskä távozott.

A vádak továbbra is ide-oda repkednek. Az egyetlen nyomós okra azonban, mely egy kívülálló számára a napnál világosabbnak tűnik, egyetlen USA-beli kommentár sem utal: az amerikai zenekarok felső rétege túlfizeti zenészeit. Ezek az arany-együttesek egy különös képzeletbeli világban élnek, ahol a fizetést tágabb környezetüktől teljesen elszigetelve vitatják meg. Ebben a világképben a zenekarokat szolgáltató és célzenekarokra osztják fel. Egy becsúgyzó zenekari zenész a pályáját egy „szolgáltató” zenekarban – mondjuk Nashville-ben vagy Coloradóban – kezdi; ezt az állomást azonban csak ugródeszkának tekinti a „cél”-zenekarhoz, azaz a Tizenkét Nagy zenekar egyikéhez, mint pl. a chicagói, a clevelandi vagy a New York-i Filharmonikus Zenekar.

A csúczenekarok elszántan ragaszkodnak „célzenekar” státuszukhoz. De mi van akkor, ha mondjuk a Minnesotai Zenekar végül is a chicagói vagy a Los Angeles-i zenekarok „beszállítója” lesz. E megalázó helyzet elkerülése, „a minőség megőrzése” érdekében fel kell szófolnia díjait. Közben a csúcson levők növelni akarják a távolságot önmaguk és riválisai között. Ebből adódóan a fizetések az elmúlt években abszurd mértékben növekedtek és csak az emelkedő deficit kérlelhetetlen ténye térített észre néhány (tényleg csak néhány) zenekart.

Ezek a fizetések mesés szinteket érnek el, melytől bármely angol zenekari játékosnak könnybe lábad a szeme az irigységtől. Vegyük a leggazdagabbat, a Los Angeles-i Szimfonikus Zenekart. 2007-ben az átlagfizetés 122.000 dollár vagy 75.000 font körül mozgott, ami önmagában is elképesztő összeg. A rákövetkező öt évben mégis állandóan emelkedett, 143.000 dollárra nőtt.

Szerencsés időkben mindez nem okozna meglepetést. De ez a korszak a bankrendszer krízisét, az amerikai ingatlanpiac és még jelentősebb mértékben a befektetési portfóliók hozamának összeomlását hozta magával, mely alapvető fontosságú az amerikai zenekarok számára, hiszen bevételük jökora hányadát alapítványoktól kapják.

Ettől függetlenül a fizetések egyszerűen szálltak fölfelé. Ugyanez történt Minnesotában, mely a fizetések vagy „kompenzáció” területén, ahogy ők nevezik, a 10. helyen áll. (De miért kell egy zenészt „kompenzálni” azért, mert azt csinálja, amit szeret?). Ott a fizetés a 2007/8-as 93.000 dollárról 2011/12-ben 108.000 dollárra nőtt.

Ez az elképesztő növekedés egybeesett az egyesült államokbeli átlagfizetések valós értékének hanyatlási időszakával, mely az 1995-ös csúcstól mintegy 2011-ben 50.000 dollárra esett vissza. Döbbenetes a különbség az átlagjövedelem és a zenekari fizetések között. Hasonlítsuk össze a helyzetet az Egyesült Királysággal. 2011-ben az országos átlagkereset 26.000 font volt; ugyanebben az évben a manchesteri Hallé Zenekar vonósoknak hirdetett állást ehhez az összeghez igen közeli fizetésért, 30.000 font határ körül. Ne felejtjük el, hogy a lakhatási árak kérdésében az amerikai játékosok dollárjai lényegesen többet érnek, mint brit társaik fontjai.

Óriási a szakadék a Hallé zenekar fizetése és az átlagos manchesteri lakhatási költség között (152.000 font körül). Minnesotában a játékosok fizetésének aránya az átlagos lakhatási költséghez képest (mely az USA-ban 169.000 dollár volt) az ottani életet szellőhöz teszi hasonlatossá.

Az ironikus ebben az, hogy az amerikai zenekarok szívesen használnak populista nyelvezetet. Beszélnek a hangversenytermek elhagyásáról, hogy közel kerüljenek a közösségekhez, melyeket szolgálni akarnak. De a demokrata szellem ünnepélyes kinyilatkoztatásai mindaddig nélkülözik az őszinteséget, míg a játékosok fejedelmi fizetést kapnak. A zenészeknek emlékezniük kellene arra a tényre, hogy a fizetésük nem csak a nagyvállalati adományozóktól, hanem az átlag-amerikaiak ezreinek kis adományaiból is származik, akik közül sokan lényegesen kevesebbet keresnek, mint ők. Ideje, hogy az amerikai zenekarok abbahagyják az öndédelgetést és a valóság talajára álljanak.

(Forrás: The Telegraph – 2013. 10.02.)